

Jaarverslag 2025

Belgium

partner in development

VOORWOORD

Maxime Prévot

Vice-eersteminister en minister van
Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en
Ontwikkelingssamenwerking

Beste lezers,

2025 gaat de geschiedenisboeken in als een kanteljaar voor de Belgische internationale samenwerking.

We moesten allemaal in lastige omstandigheden werken. De klimaat-, gezondheids-, veiligheids- en economische crisissen volgden elkaar op en versterkten elkaar. Tijdens de aanhoudende conflicten van Soedan tot Gaza en van Oekraïne tot de Sahel werd er een ware ravage aangericht, werden er bevolkingsgroepen ontheemd en werden er gemeenschappen monddood gemaakt. Momenteel leven bijna twee miljard mensen in een uiterst fragiele situatie.

Gedurende die tijd lag ook het multilateralisme – dat zo essentieel is om mondiale uitdagingen aan te pakken – soms hevig onder vuur. Sommige van onze traditionele partners plooiën zich terug op zichzelf. Overal ter wereld wordt er op ontwikkelingshulp bezuinigd.

België deelde ook in de klappen. Door de budgettaire beperkingen moesten we 25% besparen op het samenwerkingsbudget. Dit was niet zomaar een cijfer. We moesten programma's herzien, verbintenissen aanpassen en knopen doorhakken.

Ik zal er geen doekjes om winden. Die beslissingen vielen me zwaar, maar ik ben niet over één nacht ijs gegaan. Ik heb die beslissingen genomen in overleg met de volledige sector en met een heldere doelstelling voor ogen: ons toespitsen op de kerntaken en onze middelen inzetten waar we echt het verschil kunnen maken.

In dit kader wil ik mijn waardering betuigen voor het werk dat de DGD in 2025 heeft verricht.

Dat werk blijft vaak onbelicht, maar het is een cruciale pijler. De DGD moet prioriteiten stellen, de teugels in handen nemen en als scheidsrechter optreden. Dankzij het werk van de DGD konden we de impact van de besparingen zeer precies inschatten. Ons optreden werd ook zo coherent mogelijk gehouden en de principes die Belgische samenwerking sterk maken, bleven behouden.

Ik ben trots op het resultaat. Het maakt me trots te zien hoe zorgvuldig de teams die oefening tot een goed einde hebben gebracht. Het maakt me trots te zien hoe ze zelfs onder druk bleven opkomen voor samenwerking op basis van partnerschap, een luisterend oor en wederzijds respect.

In 2025 hebben we ook onze strategie beter omschreven.

We hebben onze samenwerking opnieuw toegespitst op drie prioritaire mondiale collectieve goederen: klimaat, mondiale gezondheid en stabiliteit. Deze keuze betekent niet dat we wegstappen van samenwerking, maar zorgt wel voor een herijking. Zo kunnen we onze krachten bundelen op gebieden waar de Belgische expertise een echte meerwaarde kan bieden, de behoeften het grootst zijn en ons optreden echt voor verandering kan zorgen.

We komen op voor het klimaat omdat milieucrisissen en voedselonzekerheid eerst de kwetsbaarste personen treffen en een voedingsbodem voor toekomstige conflicten vormen. We komen op voor wereldwijde gezondheid omdat onze sanitaire veiligheid afhangt van sterke gezondheidssystemen over de hele wereld. We komen op voor stabiliteit omdat het humanitair optreden op zich niet volstaat. We moeten de dieperliggende oorzaken van de crisissen aanpakken.

Om onze impact sneller te laten doorwerken zetten we ook in op drie hefboomen: vaardigheden, innovatie en het potentieel van jongeren en

vrouwen. Die vormen de drijvende kracht achter de samenlevingen van morgen.

Door deze nieuwe weg in te slaan zorgen we ook voor meer samenhang tussen onze internationale samenwerking en ons buitenlands beleid. Het is dan ook geen toeval dat deze beide portefeuilles worden samengebracht. Samenwerking staat niet los van andere beleidsdomeinen maar vormt wel een strategische hefboom van ons buitenlands optreden voor de stabiliteit en onze welbegrepen belangen.

2025 was weliswaar het jaar van de moeilijke beslissingen, maar 2026 wordt het jaar van de opbouw. De grondvesten liggen er. Nu hoeven we er slechts op te bouwen.

Ik reken erop dat jullie – binnen de DGD en het volledige ecosysteem van de Belgische samenwerking – je allemaal inzetten om het potentieel van ons internationale optreden te ontsluiten: het zorgt voor een rechtvaardigere, stabielere en duurzamere wereld.

Bedankt voor jullie werk. Bedankt voor jullie inzet.

INHOUDSOPGAVE

07 • INLEIDING

08 • INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BELGISCHE HUMANITAIRE HULP IN 2025 – OVERZICHT

- 08 • Identiteitskaart
- 11 • Tien jaar SDG's: een oproep tot meer wereldwijde inspanningen
- 11 • VN-conferentie over ontwikkelingsfinanciering in Sevilla: een akkoord voor multilateralisme, internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling
- 12 • Internationale samenwerking in een nieuw kleedje: hervormingen en nieuwe perspectieven
- 12 • UN80: multilaterale hervormingen
- 13 • Met beperkte middelen doelgericht optreden

14 • KLIMAAT

- 15 • Klimaatadaptatie als sleutel tot stabiliteit
- 16 • Lokale weerbaarheid tegen klimaatverandering
- 16 • Belgische steun voor tropische bossen, biodiversiteit en klimaat
- 17 • Klimaatdata: cruciale schakel voor mondiale klimaataanpak
- 18 • Innovatie en duurzame voedselsystemen als klimaatoplossing
- 20 • Gender, klimaat en agro-ecologie: een duurzame toekomst voor de Sahel

22 • GEZONDHEID

- 23 • Gezondheid zonder grenzen: samenwerking voor een wereld zonder slaapziekte
- 24 • Het programma voor de overdracht van mRNA-technologie (boodschapper-RNA): een concrete verbintenis voor gelijke toegang
- 25 • Geen onderwijs zonder gezondheid en geen zorg zonder onderwijs
- 26 • Hoog tijd om de inperking van seksuele en reproductieve rechten een halt toe te roepen

27 • STABILITEIT

- 28 • Belgische samenwerking voor duurzame waardenketens en duurzame groei
- 30 • Wanneer innovatie en inzet van de privésector mondiale collectieve goederen ten goede komen
- 33 • Engagement voor democratische ruimte: van Civic Space tot Team Europe Democracy
- 34 • Klimaat en migratie: wat we doen in de Sahel
- 36 • Bouwen aan stabiliteit in één van de meest uitdagende crisissen ter wereld

37 • HUMANITAIRE HULP

- 38 • Een nieuwe humanitaire strategie voor een wereld in verandering
- 39 • Ondersteuning aan flexibele fondsen: snelle mobilisering van humanitaire hulp na de doortocht van orkaan Melissa in de Caraïben
- 39 • België versterkt internationale oproep voor Palestijnse kinderen
- 40 • Multiactoriële en nexusaanpak humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vrede (HDP) in Kasai

42 • BELEIDSCOHERENTIE TEN GUNSTE VAN ONTWIKKELING: Adviezen van de Adviesraad Beleidscoherentie ten gunste van Ontwikkeling (ABCO)

- 43 • De wereldtop over sociale ontwikkeling
- 44 • Vierde Conferentie van de Verenigde Naties over de financiering van ontwikkeling (FFD4)
- 44 • Internationale fiscale samenwerking binnen de Verenigde Naties
- 45 • Transactionele aanpak en wederzijds voordelige partnerschappen
- 45 • Spiegelmaatregelen en beleidscoherentie voor duurzame voedselsystemen

46 • INTEGRITEIT

- 46 • Performante implementatie van het integriteitscharter door de Belgische ontwikkelings-samenwerking anno 2025

49 • 2025 IN CIJFERS

INLEIDING

Het voorbije jaar heeft opnieuw duidelijk gemaakt hoe sterk onze wereld onder druk staat. De geopolitieke context blijft snel veranderen en verschillende regio's — van het Midden-Oosten tot de Sahel, en van Oekraïne tot de Grote Meren — worden geconfronteerd met aanhoudende crises. Deze uitdagingen laten zich ook bij ons voelen, onder meer in de manier waarop internationale samenwerking en humanitaire hulp georganiseerd en gefinancierd worden. Wereldwijd groeit het besef dat we samen nog onvoldoende vooruitgang boeken richting de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Maar er is ook hoopgevend nieuws: internationale processen zoals de financieringsconferentie FFD4 in Sevilla tonen dat er nieuwe vormen van samenwerking ontstaan: meer inclusieve partnerschappen, meer gedeelde verantwoordelijkheid en nieuwe manieren om middelen te mobiliseren voor de mondiale uitdagingen van vandaag.

In die context houdt de Belgische samenwerking vast aan een duidelijke koers. We zetten onze expertise gericht in waar ze het meest impact heeft: op het vlak van klimaat, wereldwijde gezondheid en stabiliteit. Deze thema's zijn cruciaal voor onze partnerlanden, maar net zo goed voor de veiligheid,

gezondheid en welvaart van België en Europa.

Om die prioriteiten waar te maken, moeten we de krachten bundelen — overheden, middenveldorganisaties, multilaterale instellingen en de privésector. Alleen zo bereiken we concrete en meetbare resultaten. Dit rapport toont wat er het afgelopen jaar is gerealiseerd, welke impact onze acties hebben gehad en hoe beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling versterkt kan worden.

In een wereld waar crises steeds meer met elkaar verweven zijn, betekent investeren in internationale samenwerking en humanitaire hulp vooral investeren in preventie: het voorkomen van conflicten, het indammen van pandemieën, het beperken van klimaatverandering en het versterken van stabiliteit. Het is een strategische keuze die op lange termijn de menselijke, economische en veiligheidskosten vermindert — zowel voor onze partners als voor België en Europa.

Ik wens u een verrijkende en inspirerende lectuur.

Heidy Rombouts

Directeur-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp

INTERNATIONALE SAMENWERKING EN BELGISCHE HUMANITAIRE HULP IN 2025

OVERZICHT

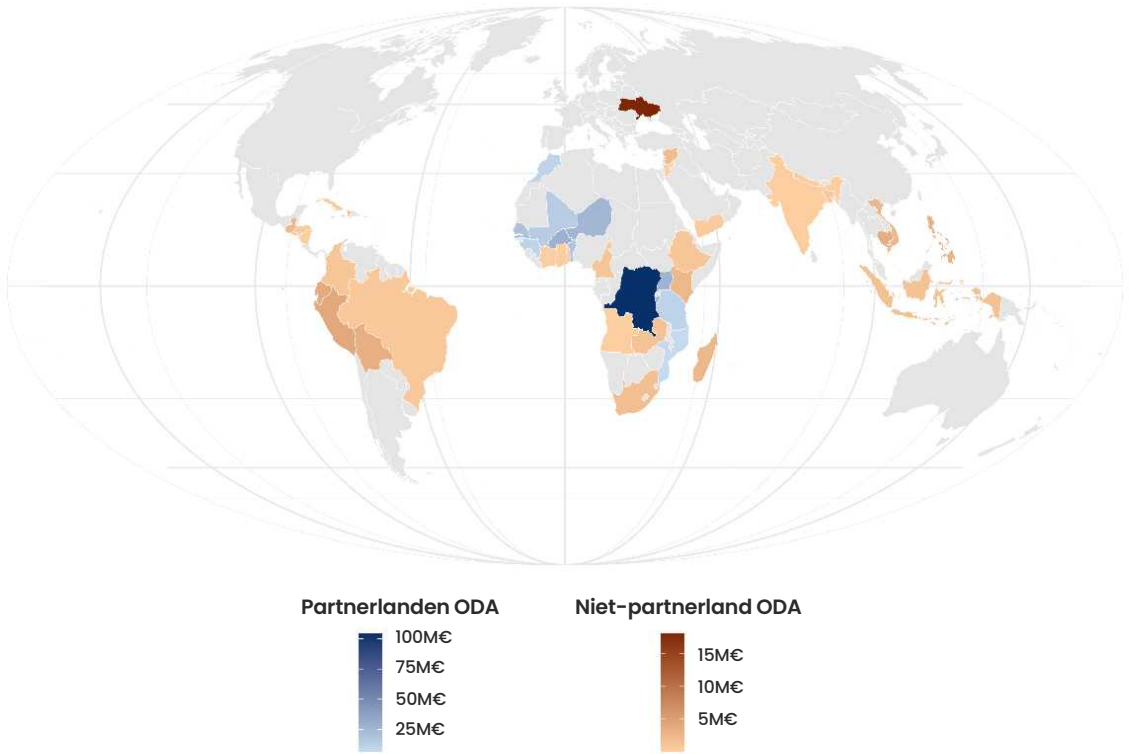
Identiteitskaart

Grafiek 1: complementariteit van de actoren

De Belgische internationale samenwerking steunt op een brede waaier van actoren die elk een unieke meerwaarde bieden om mondiale uitdagingen doeltreffend aan te pakken. De *gouvernementele samenwerking* – via Enabel – versterkt lokale instellingen en systemen in onze partnerlanden, zodat overheden betere basisdiensten kunnen leveren. De niet-gouvernementele actoren werken rechtstreeks samen met lokale gemeenschappen en spelen een cruciale rol in het versterken van de civiele maatschappij en het bevorderen van het democratisch debat en van mensenrechten, zowel internationaal als in België. Via *multilaterale partners*

zoals de VN, EU en de Wereldbank kan België niet alleen bijdragen aan grootschalige impact, maar ook invloed uitoefenen en het multilateralisme versterken. De *humanitaire actoren* bieden snelle en principiële noodhulp aan de meest kwetsbaren, met flexibele financiering die levens redt in crisissituaties. Tot slot stimuleren de private sector en BIO duurzame lokale economische groei. Elke actor vormt een cruciale schakel in het geheel. Hierdoor ontstaat een samenhangende aanpak die meer impact genereert dan elke actor afzonderlijk zou kunnen bereiken en die een krachtige hefboom vormt voor stabiliteit, welvaart en gedeelde vooruitgang.

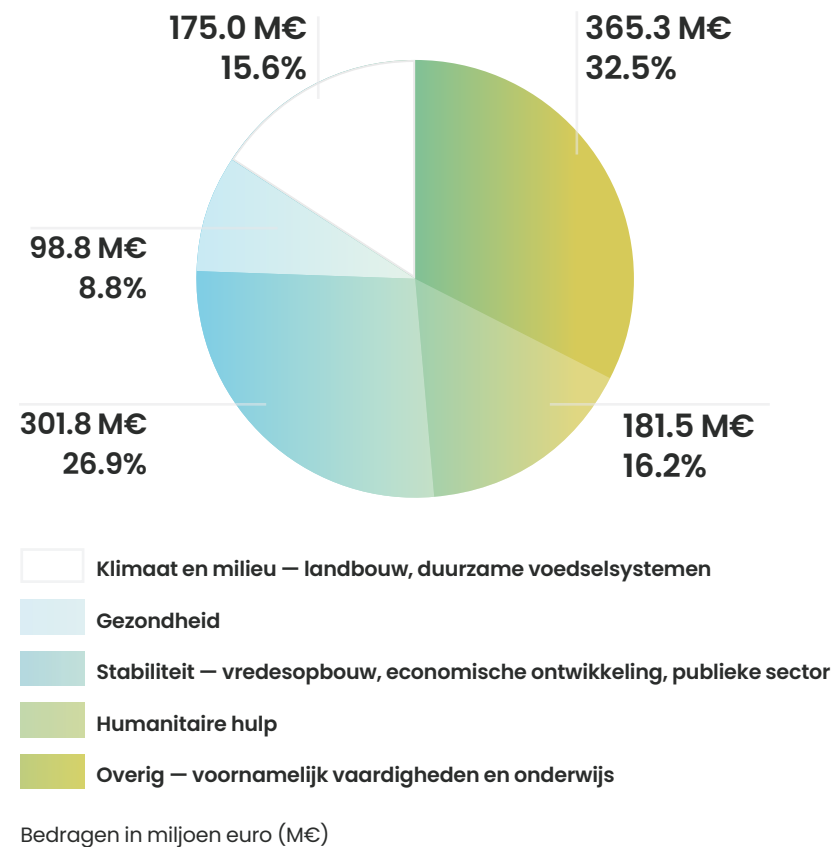

Voorlopige gegevens onder voorbehoud van wijzigingen.
Disclaimer: De grenzen die op deze kaart worden gebruikt, impliceren geen officiële goedkeuring of aanvaarding door de Belgische overheid.

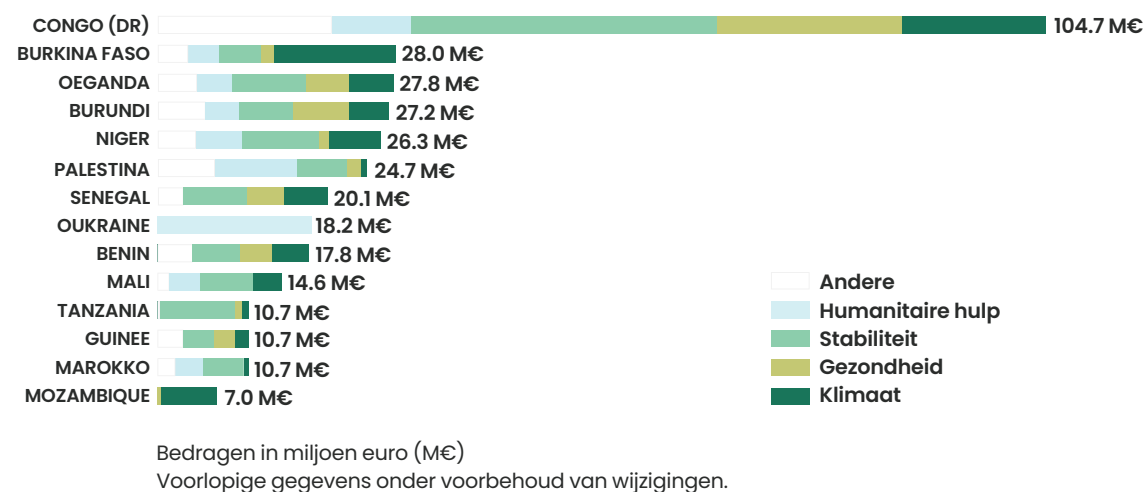
Grafiek 2: Bilaterale Belgische officiële ontwikkelingshulp in 2025

Grafiek 3: thema's

Grafiek 4: Belgische (DGD) officiële ontwikkelingshulp in 2025

Grafiek 5: Belgische (DGD) officiële ontwikkelingshulp – belangrijkste ontvangende landen (2025)

Tien jaar SDG's: een oproep tot meer wereldwijde inspanningen

Tien jaar na de goedkeuring van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) blijft de wereld ver achter op schema. Slechts 18% van de SDG's ligt op koers voor 2030, 18% gaat achteruit en bijna de helft boekt onvoldoende vooruitgang. Hoewel er tastbare verbeteringen zijn – zoals meer toegang tot elektriciteit, onderwijs, sociale bescherming en digitale connectiviteit – wordt vooruitgang ondermijnd door conflicten, klimaatverandering, toenemende ongelijkheid en financiële beperkingen. De overschrijding van de 1,5°C-grens in 2024 – de wetenschappelijke drempel waarboven de zwaarste klimaatrisico's snel toenemen – benadrukt de urgentie van versnelde actie.

De VN en het *Sustainable Development Report 2025* pleiten daarom voor dringende actie in zes cruciale domeinen: duurzame voedselsystemen, energie, digitale connectiviteit, onderwijs, werk, klimaat en biodiversiteit.¹ Multilateralisme alsook een hervorming van het internationale financiële systeem zijn noodzakelijk om mondiale collectieve goederen beter te financieren.

Met nog vijf jaar te gaan is een fundamentele versnelling onmisbaar om niemand achter te laten en de geloofwaardigheid van Agenda 2030 te redden.

VN-conferentie over ontwikkelingsfinanciering in Sevilla:

een akkoord voor multilateralisme, internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling

Begin jaren 2000 werd het proces van de ontwikkelingsfinanciering opgestart. Sindsdien is dit kader een motor geworden om nationale middelen, officiële ontwikkelingshulp, privé-investeringen, schuldenbeheer, handel en innovatie voor de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) bijeen te brengen en te sturen.

De goedkeuring van een nieuw kaderdocument, het '*Compromiso de Sevilla*', is een opmerkelijke doorbraak in multilateralisme nu internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling soms in twijfel worden getrokken. Met deze tekst wordt nog eens benadrukt hoe belangrijk een geïntegreerde en solidaire aanpak is om wereldwijde uitdagingen aan te pakken.

België bouwde actief mee aan dat succes door zich constructief op te stellen tijdens de voorbereidende

onderhandelingen. België kwam met name op voor de operationele doelmatigheid en doeltreffendheid van hulp, een betere coördinatie tussen instellingen, het gebruik van alle beschikbare hefboomen en het 'leave no one behind' (niemand in de steek laten)-beginsel.

Dat document werd aangenomen tijdens de vierde internationale conferentie over ontwikkelingsfinanciering, die in juni 2025 in Sevilla werd georganiseerd. Ons land heeft gepleit voor een hernieuwd multilateralisme op basis van duidelijke principes, een coherent optreden en een merkbare impact. Deze conferentie betekende een keerpunt in de manier waarop men in de toekomst internationale samenwerking wil benaderen, met de lancering van verschillende initiatieven op dit gebied.

¹ <https://dashboards.sdgindex.org/>

Internationale samenwerking in een nieuw kleedje:

hervormingen en nieuwe perspectieven

Over de hele wereld ondergaat internationale samenwerking ingrijpende veranderingen door de toenemende geopolitieke spanningen, aanvallen op multilateralisme en internationaal recht, alsook budgettaire beperkingen.

Tegen die achtergrond werden er in 2025 steeds meer internationale hervormingen zoals het UN80-initiatief van de Verenigde Naties en de herziening van het Comité voor Ontwikkelingssamenwerking (*Development Assistance Committee, DAC*) van de OESO voorgesteld. Tegelijkertijd werden er strategische denkoefeningen opgestart. Daarvoor werden er fora voor dialoog zoals 'Donors in a Post-Aid World' (donoren in een wereld na ontwikkelingsbijstand) van de denktank *ODI Global* of de 'Future of Development Cooperation Coalition' (coalitie voor de toekomst van

ontwikkelingssamenwerking) opgericht. In het verlengde daarvan streeft de Europese Unie ernaar haar externe instrumenten af te stemmen op een competitievere omgeving waarin geopolitiek van groter belang is, met name via 'Global Europe' (Europa in de wereld) en het initiatief 'Global Gateway Investment Hub' (Global Gateway-investeringshub).

Aangezien die hervormingen en denkoefeningen over de voorwaarden en de structuur van internationale samenwerking een grote impact hebben, zet de DGD zich daar volop voor in. In 2026 blijft de DGD die initiatieven ondersteunen. De DGD bevestigt nog eens dat die wil bijdragen tot een doeltreffender rechtvaardig systeem dat aan de huidige uitdagingen is aangepast.

UN80: multilaterale hervormingen

In 2025 bestaan de Verenigde Naties 80 jaar. Secretaris-generaal António Guterres grijpt dit jubileum aan om de blik scherp op de toekomst te richten. Met het UN80-initiatief wil hij de VN grondig moderniseren. Dat is nodig want de organisatie kampt vandaag met een financieringscrisis en een legitimiteitscrisis, waarbij sommigen zelfs vraagtekens zetten bij de relevantie van de VN.

Het UN80-initiatief wil de VN weer sterker, efficiënter en toekomstbestendig maken. Het hervormingsproject steunt op drie grote pijlers: (1) Kostenbesparingen doorvoeren om de acute budgettaire problemen aan te pakken; (2) Analyseren van het volledige mandaat van de VN. Door de jaren heen kreeg de organisatie steeds meer taken toebedeeld,

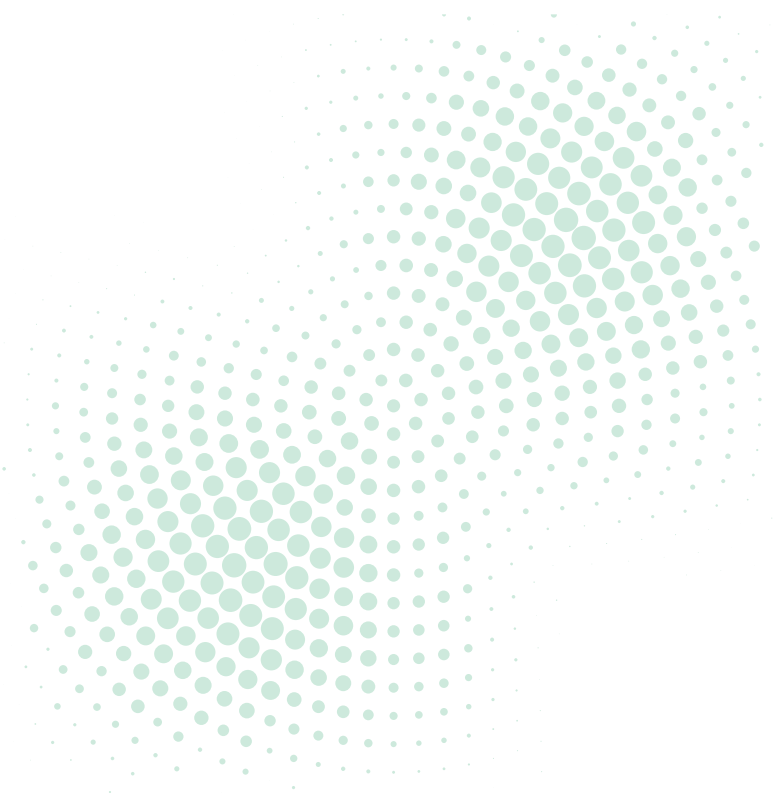
waardoor het geheel vandaag complex en soms versnipperd is; (3) Structurele hervormingen overwegen binnen de VN-familie, zoals nauwere samenwerking tussen agentschappen of zelfs fusies waar dat de slagkracht verhoogt

Voor België en de Europese Unie is dit hervormingsproject van groot belang. Wij geloven dat de wereld nood heeft aan een krachtige, geloofwaardige en moderne VN die haar kernopdrachten kan blijven vervullen, met name vrede en veiligheid bevorderen, mensenrechten beschermen en duurzame ontwikkeling stimuleren. Een efficiënte en hedendaagse VN verhoogt de impact van internationale samenwerking — en dat is ook in het belang van België.

Met beperkte middelen doelgericht optreden

Doordat het budget van 2025 met 106 miljoen euro werd verminderd, vult België zijn internationale samenwerking anders in, terwijl het zijn bestaande verbintenissen zoveel mogelijk blijft respecteren. In 2025 vloeiden de besparingen voort uit de onderbenutting van bepaalde programma's en uit een herziening van de nieuwe multilaterale engagementen, waardoor meer dan 90 miljoen euro kon worden vrijgemaakt. Deze aanzienlijke verminderingen gaan gepaard met een duidelijke heroriëntering op de Belgische prioriteiten: klimaat, gezondheid en stabiliteit. Het jaar 2025 vormt daarmee het eerste jaar van een geleidelijk meerjarencader dat gebaseerd is op een structurele vermindering van het budget met 25%, een plafond dat in 2027 zal worden bereikt, gekoppeld aan een grondige strategische reflectie met de sector.

In dit kader heroriënteert België zijn multilaterale steun naar de organisaties waarvan het mandaat als essentieel wordt beschouwd: mensenrechten (OHCHR), wereldwijde gezondheid (WHO, UNFPA, UNAIDS), gendergelijkheid (*UN Women*), migratie (IOM) en milieu (UNEP). Die organisaties worden nog steeds in dezelfde mate gefinancierd. Andere bijdragen (GFATM, UNICEF, UNDP, GPE, ILO, FAO, WB EGPS en EITI)² worden aangepast of onderbroken om versnippering te vermijden en de impact te versterken. Bovendien blijft de Belgische ontwikkelingssamenwerking investeren in de internationale financiering van de bestrijding van klimaatverandering, daarover later meer. Het doel blijft duidelijk: prioriteiten beschermen, de Belgische invloed handhaven en de duurzaamste en meest strategische partnerschappen rond hulp aangaan.

² Wereldfonds voor de bestrijding van hiv/aids, tuberculose en malaria (GFATM), Kinderfonds van de Verenigde Naties (UNICEF), Ontwikkelingsfonds van de Verenigde Naties (UNDP), het wereldwijde partnerschap voor onderwijs (GPE), de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), de Voedsel- en Landbouworganisatie van de VN (FAO), Mondiale agenda voor het milieu en het bestuur van de winningssector van de Wereldbank (WB EGPS) en het initiatief inzake transparantie in winningsindustrieën (EITI).

KLIMAAT

De klimaatcrisis stopt niet aan onze grens. Deze globale uitdaging treft kwetsbare partnerlanden het eerst en het zwaarst, maar ook België ervaart steeds meer de gevolgen. Onze inzet op deze belangrijke prioriteit steunt daarom op drie focusgebieden. (1) Biodiversiteit en ecosystemen vormen een natuurlijke buffer tegen klimaatverandering en zijn onmisbaar voor natuurlijke hulpbronnen en een stabiel leefmilieu. (2) Klimaatadaptatie stelt landen en gemeenschappen in staat om zich voor te bereiden op de onvermijdelijke gevolgen van een veranderend klimaat. (3) Duurzame en inclusieve voedselsystemen zijn noodzakelijk om de klimaatdoelstellingen te halen: met de juiste investeringen kan landbouw zich transformeren van een klimaatprobleem (met te hoge mondiale uitstoot) tot een krachtige klimaatoplossing, met voordelen voor partnerlanden én voor België.

Klimaatadaptatie als sleutel tot stabiliteit

Met een bijdrage van 18,5 miljoen euro in 2025 is België de op één na grootste donor van het *Least Developed Countries Fund* (LDCF), een financieel instrument ten dienste van het VN-Klimaatverdrag. Het fonds ondersteunt de minst ontwikkelde landen in het voorbereiden op een meer klimaatweerbare toekomst. Het LDCF wordt op globaal niveau erkend als een sleutelactor en heeft al meer dan twintig jaar een sterke reputatie op het gebied van ondersteuning van de minst ontwikkelde landen (LDC's) bij het aanpakken van klimaatadaptatie. Het biedt gerichte steun aan de meest kwetsbare landen ter wereld, hun bevolking en ecosystemen. De nieuwe strategie rond klimaataanpassing sluit nauw

aan bij de Belgische beleidsprioriteiten, waaronder veerkrachtige landbouw, klimaatactie via versterkte biodiversiteitsbescherming en de ondersteuning van vroege waarschuwingssystemen.

Tot op heden heeft LDCF 437 projecten en programma's gefinancierd, ten voordele van 83,9 miljoen mensen wereldwijd. Daarboven heeft deze financiering geleid tot het versterken van klimaatweerbaar landbeheer van 15,2 miljoen hectare land. In lijn met de noden, heeft het Afrikaanse continent tot nu toe zo'n 71% van de totale LDCF-financiering ontvangen.

©Enabel

©Enabel

Lokale weerbaarheid tegen klimaatverandering

De Belgische klimaatfinanciering zet prioritair in op het versterken van de weerbaarheid van LDC's. Dit wordt weerspiegeld in de cijfers: bijna de helft van onze financiering gaat naar LDC's en de meerderheid focust op adaptatie. Dit is broodnodig in een bredere context waar adaptatie ondergefinancierd wordt.

Een concreet voorbeeld van Belgische steun is het LoCAL-mechanisme van UNCDF (*United Nations Capital Development Fund*): een programma dat inzet op het mobiliseren van middelen voor lokale overheden opdat zij op hun beurt klimaatweerbaarheid kunnen bouwen. LoCAL wil systemen in landen institutioneel versterken, o.m. door klimaatadaptatie systematisch te integreren in de budgettaire planning. Dit draagt bij aan de capaciteit van lokale gemeenschappen om zich aan

te passen aan klimaatverandering. Het is namelijk het lokale niveau dat het best geplaatst is om de eigen noden in te schatten en aan oplossingen bij te dragen.

Zo heeft Mozambique meer dan 30 klimaatweerbare infrastructuurprojecten kunnen realiseren dankzij ons land. In Oeganda haalden dan weer 270.000 mensen rechtstreeks baat uit klimaatweerbare investeringen in 2025, investeringen in het klimaatweebaarmaken van infrastructuur en water en sanitair, *agroforestry*, *climate-smart* landbouw en energie efficiëntie. In Tanzania ondersteunt LoCAL 21 districten bij capaciteitsopbouw voor klimaatadaptatie, waardoor onrechtstreeks ongeveer 1,5 miljoen mensen worden bereikt.

Belgische steun voor tropische bossen, biodiversiteit en klimaat

België ondersteunt via CAFI (*Central African Forest Initiative*) en CEBIOS (een programma van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) cruciale inspanningen voor het behoud van tropische bossen in de Democratische Republiek Congo. CAFI werkt aan het versterken van beleid en governance om ontbossing tegen te gaan, met nadruk op duurzame landgebruikplanning en het verminderen van emissies. CEBIOS focust op capaciteitsopbouw en wetenschappelijke kennis, zodat biodiversiteit geïntegreerd wordt in nationale strategieën. CEBIOS werkt daarom actief samen met het *Centre de Surveillance de la Biodiversité*. In 2025 werd bijvoorbeeld de werking van de provinciale antenne van dit Congolees onderzoekscentrum versterkt. Deze initiatieven creëren synergieën tussen de strijd tegen klimaatverandering en het tegengaan van verlies aan biodiversiteit, door bossen te

beschermen als koolstofreservoir én leefgebied voor unieke soorten. Ze onderstrepen het belang van een op wetenschap gestoeld beleid, waarbij lokale actoren, onderzoekers en beleidsmakers samenwerken voor duurzame ontwikkeling. Zo draagt België bij aan mondiale klimaatdoelen én het behoud van natuurlijke rijkdommen.

© Royal Museum for Central Africa

Klimaatdata:

cruciale schakel voor mondiale klimaataanpak

België investeert 8,3 miljoen euro extra in het VN-initiatief *Systematic Observations Financing Facility (SOFF)*, bovenop de eerder gedoneerde 11 miljoen euro. Met een totale bijdrage van ruim 19 miljoen euro is België nu de grootste donor van SOFF.

SOFF, onder leiding van de Wereld Meteorologische Organisatie (WMO), pakt cruciale hiaten aan in weer- en klimaatgegevens, vooral in kwetsbare regio's zoals Afrika. Deze data zijn onmisbaar voor *early warning systems (EWS)*, die levens redden en economische schade beperken bij extreme weersomstandigheden zoals stormen, overstromingen en droogte. Investeren in EWS is een van de meest kostenefficiënte maatregelen voor klimaataanpassing.

België toont niet alleen financiële daadkracht, maar ook diplomatiek leiderschap. Sinds juli 2025 is ons land covoorzitter van het SOFF-stuurcomité, samen met de WMO, en het organiseert daarom in mei 2026 het donorstuurcomité in Brussel. Op COP30 speelde onze Speciaal Gezant Klimaat & Milieu een sleutelrol bij de lancering van de *SOFF Impact Bond*, een innovatief mechanisme dat nieuwe financiers aantrekt, zoals stichtingen en filantropieën.

Deze inzet past in de Belgische strategie om verlies en schade in kwetsbare landen te voorkomen via preventieve actie. Samenwerking tussen de FOD Buitenlandse Zaken, het Belgische Wetenschapsbeleid en het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI) zorgt ervoor dat data uit de evenaarszone ook onze eigen weersvoorspellingen verbeteren. Klimaatveiligheid, weerbaarheid en adaptatie blijven kernpunten van het Belgische beleid.

© SOFF

Innovatie en duurzame voedselsystemen als klimaatoplossing

Voedselsystemen staan wereldwijd onder druk. Landbouw veroorzaakt bijna een derde van de mondiale uitstoot van broeikasgassen. Tegelijk ondervindt landbouw zelf veel schade door de klimaatopwarming. Extreme weersomstandigheden bedreigen oogsten en het inkomen van miljoenen

netwerk voor landbouwonderzoek ter wereld. CGIAR ontwikkelt innovatieve oplossingen die voedselsystemen duurzamer en weerbaarder maken in de strijd tegen klimaatverandering. Mede met Belgische steun van 9,3 miljoen euro in 2025 bereiken deze innovaties miljoenen boeren

boeren, met honger en armoede als gevolg. Toch bieden voedselsystemen een enorme kans: ze kunnen evolueren van een grote uitstoter naar een klimaatoplossing. Daarom investeert België in duurzame voedselsystemen en innovaties die voedselzekerheid én klimaatweerbaarheid versterken.

België werkt actief mee aan de transformatie van voedselsystemen via strategische partnerschappen, zoals met CGIAR, het grootste publiek gefinancierde

wereldwijd. Ze stellen oogsten veilig, verbeteren de bodemgezondheid en verminderen de uitstoot van broeikasgassen.

Tussen 2022 en 2024 bereikte CGIAR meer dan 20 miljoen landbouwers in 62 landen met 471 innovaties, waaronder klimaatbestendige gewassen en duurzame landbouwpraktijken. Biofortificatieprogramma's zorgden ervoor dat 300 miljoen mensen toegang kregen tot voedzamere gewassen. Deze innovaties verhogen opbrengsten

en inkomen: in Afrika bijvoorbeeld leverden verbeterde maisvariëteiten jaarlijks meer dan 1 miljard dollar extra op.

Elke euro die België investeert in CGIAR, levert een veelvoud aan voordelen op. Het versterkt de weerbaarheid van boeren in het globale Zuiden, vermindert honger en armoede, en draagt wereldwijd bij aan stabiele voedselsystemen. Tegelijk profiteren ook Europa en België: investeringen in landbouwinnovatie houden voedsel betaalbaar, versterken exportmarkten en beperken de impact van klimaat- en voedselcrises. Zo bouwt België mee aan een duurzamere toekomst voor iedereen.

Gender, klimaat en agro-ecologie:

een duurzame toekomst voor de Sahel

Over de hele wereld zetten de klimaatverandering, het verlies van biodiversiteit, conflicten en economische crisissen voedselsystemen onder druk. Verstoorde voedselsystemen dragen echter zelf bij tot die problemen. De Sahel is in deze context bijzonder kwetsbaar.

Om deze complexe problematiek aan te pakken moeten er duurzame inclusieve voedselsystemen worden ondersteund. Met name de agro-ecologische transitie zorgt ervoor dat landbouwers beter tegen externe schokken zijn gewapend. Inclusie en gendergelijkheid zijn daarbij cruciaal: wanneer vrouwen en kansarme groepen meer inspraak krijgen, worden gemeenschappen en ecosystemen weerbaarder.

Via Enabel investeert België 50 miljoen euro in het klimaatprogramma in de Sahel. Enabel

bevordert agro-ecologie en legt daarbij de nadruk op vrouwen en jongeren. Tot op heden hebben 600 vrouwengroeperingen steun gekregen voor activiteiten die inkomen genereren. Er werden honderden spaar- en kredietverenigingen versterkt en er werden tientallen vernieuwende agro-ecologische initiatieven ontplooid.

Tegelijkertijd financiert België ngo's die actief zijn in de Sahel. Dankzij het programma Feed Good bijvoorbeeld zijn vrouwen meer betrokken bij voedselproductie en winnen ze aan autonomie. Toch wordt bij de tussentijdse evaluaties benadrukt dat hun rol binnen het bestuur beperkt blijft en jonge vrouwen het nog steeds moeilijk hebben om inspraak te krijgen.

België bevordert ook duurzame voedselsystemen in verschillende multilaterale contexten.

©Enabel - Colin Delfosse

Tuin van de school Dan Zama Kouara, Niamey, Niger ©Enabel
- Colin Delfosse

GEZONDHEID

Globale gezondheid vormt als mondiaal collectief goed een prioriteit binnen de Belgische internationale samenwerking. In een geglobaliseerde wereld verspreiden niet alleen virussen maar ook andere gezondheidsproblemen zich pijlsnel over landsgrenzen heen. We werken daarom samen met onze partners aan stabiele en kwaliteitsvolle gezondheidssystemen in het Globale Zuiden, om de lokale productiecapaciteit en toegang tot vaccins en andere medische producten te versterken, en om seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te bevorderen. België beschikt bovendien over internationaal erkende gezondheidsexpertise, die we actief inzetten om bij te dragen aan een veerkrachtige en rechtvaardige globale gezondheidsarchitectuur.

©Enabel

©Enabel

Gezondheid zonder grenzen:

samenwerking voor een wereld zonder slaapziekte

Slaapziekte is een tropische ziekte die wordt overgedragen door tseetseevliegen. Zonder behandeling is de ziekte dodelijk.

Meer dan de helft van de patiënten leeft in de Democratische Republiek Congo. Daar werken instellingen zoals het Nationaal Instituut voor Biomedisch Onderzoek (INRB) en het Anti-slaapziekteprogramma (PLNTHA) ook in 2025 samen met het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen (ITG) om de overdracht van de ziekte te stoppen.

België heeft een trekkersrol opgenomen binnen de internationale gemeenschap om samen met andere landen en de Wereldgezondheidsorganisatie alsook de Gates Foundation de ziekte wereldwijd uit te roeien. Met resultaat: in de afgelopen twintig jaar daalde het aantal gevallen met 97%.

In de DRC leiden de Congolese en Belgische instellingen lokale opsporingsteams op om gegevens over de ziekte digitaal op te slaan en te verwerken. Samen met het ITG test het Anti-slaapziekteprogramma nieuwe strategieën uit voor het opsporen van de ziekte. Vernieuwingen met mobiele testkits maken het mogelijk om bloedstalen eenvoudiger te

verzamelen, zelfs in afgelegen gebieden. En het INRB beheert nu een volwaardig laboratorium waar die stalen sneller onderzocht kunnen worden.

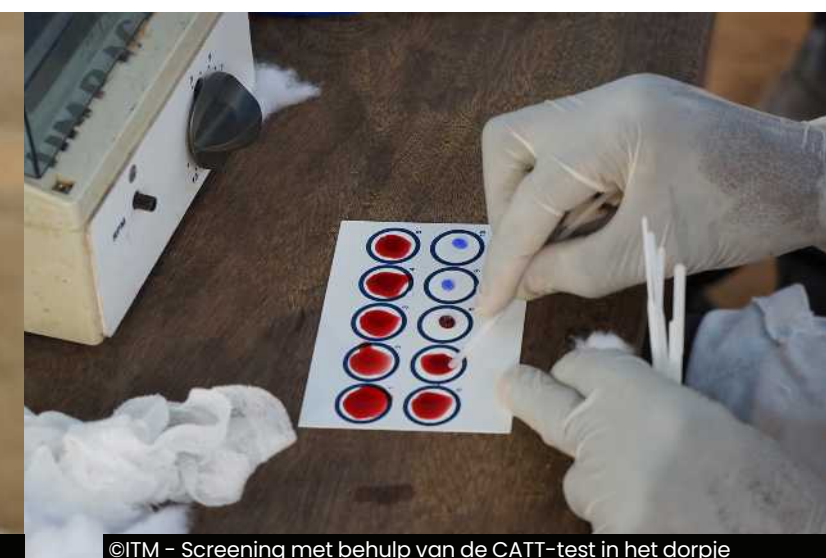
Dankzij al die vernieuwingen kunnen mensen zich eenvoudiger laten testen en behandelen. Dat kan sinds 2025 steeds vaker gecombineerd worden met een consultatie in een nabijgelegen gezondheidscentrum.

Het zijn allemaal belangrijke stappen naar de totale uitroeiing van slaapziekte. Om te voorkomen dat de ziekte plots opnieuw meer mensen treft, blijft het immers belangrijk om ook die laatste gevallen op te sporen. Op dit moment liggen we op schema voor een uitroeiing tegen 2030 in de DRC. De Centraal-Afrikaanse Republiek heeft dit jaar aan het ITG gevraagd om ook daar een gezamenlijke aanpak te verkennen.

In de strijd tegen slaapziekte leren we ondertussen ook bij over hoe we gezondheidssystemen slimmer kunnen organiseren. Zo zijn we beter beschermd wanneer nieuwe ziektes ontstaan of bestaande ziektes opnieuw de kop opsteken, in de DRC en bij ons.

©ITM - Bloed prikken bij slaapziektescreening in Bangumi

©ITM - Screening met behulp van de CATT-test in het dorpje Bangumi

Het programma voor de overdracht van mRNA-technologie (boodschapper-RNA): een concrete verbintenis voor gelijke toegang

België is een drijvende kracht achter het programma voor de overdracht van mRNA-technologie, dat de WHO en de Medicines Patent Pool hebben opgestart voor een sterkere lokale vaccinproductie in lage- en middeninkomenslanden. In november 2025 heeft de Belgische delegatie in Kaapstad gezien welke concrete vorderingen er al werden gemaakt: een operationeel centrum voor onderzoek en ontwikkeling, opgeleide deskundigen en een vrijwillige technologieoverdracht, met het COVID-19-vaccin als wapenfeit. Het doel is duidelijk: ervoor zorgen dat vijftien partners vaccins kunnen produceren die aan de regionale behoeften (hiv, tuberculose, malaria) zijn aangepast, de regio beter wapenen tegen pandemieën en de productie- en bevoorradingsketens van gezondheidsproducten lokaal zelfstandiger maken.

Ervan overtuigd dat gezondheid een mondiaal collectief goed is, beperkt België zich niet tot klassieke hulp. Om zijn verbintenis te hernieuwen trekt België over vier jaar 8 miljoen euro uit. Van dat bedrag gaat meer dan 60% naar het mRNA-programma (*Health Technology Access Programme* – programma voor toegang tot gezondheidstechnologieën)³.

Op basis van TEI MAV+ (*Team Europe Initiative on Manufacturing and Access to Vaccines, medicines and medical technologies* – het initiatief van Team Europa op het gebied van de productie van en de toegang tot vaccins, geneesmiddelen en gezondheidstechnologieën) structureert België de Europese inspanningen. Ter plaatse ontstaan er wederzijds voordelige partnerschappen, zoals Quantoom Biosciences dat technologische oplossingen levert via commerciële partnerschappen. Iedereen vaart er wel bij: er wordt kennis overgedragen, er worden hoogwaardige banen gecreëerd, de bevoorradingsketens worden gediversifieerd en de toegang tot gezondheidsproducten is veiliger.

Die dynamiek werd belicht tijdens de *Funders Meeting* (bijeenkomst van financiers) die de DGD in oktober mee heeft georganiseerd in het Egmontpaleis. België heeft daarbij nog eens benadrukt dat diplomatie, ontwikkeling en innovatie hand in hand moeten gaan. Daardoor kan er duurzame regionale capaciteit worden opgebouwd en kan er gelijke toegang tot gezondheidstechnologieën worden geboden.

©Medicines Patent Pool

©Medicines Patent Pool

Programma voor de overdracht van mRNA-technologie – ©Bryan Nicola Maxwell

Programma voor de overdracht van mRNA-technologie – ©Bryan Nicola Maxwell

³ In 2024 werd het programma voor toegang tot gezondheidstechnologieën (HTAP) in het programma voor de overdracht van mRNA-technologie van de WHO en de Medicines Patent Pool geïntegreerd. Dat programma is gericht op een sterkere duurzame ontwikkeling en wereldwijde toegang tot mRNA-vaccins en -technologieën, met name in lage- en middeninkomenslanden. Het programma dient om vlotter licenties te verlenen en onderzoek en lokale productie te bevorderen.

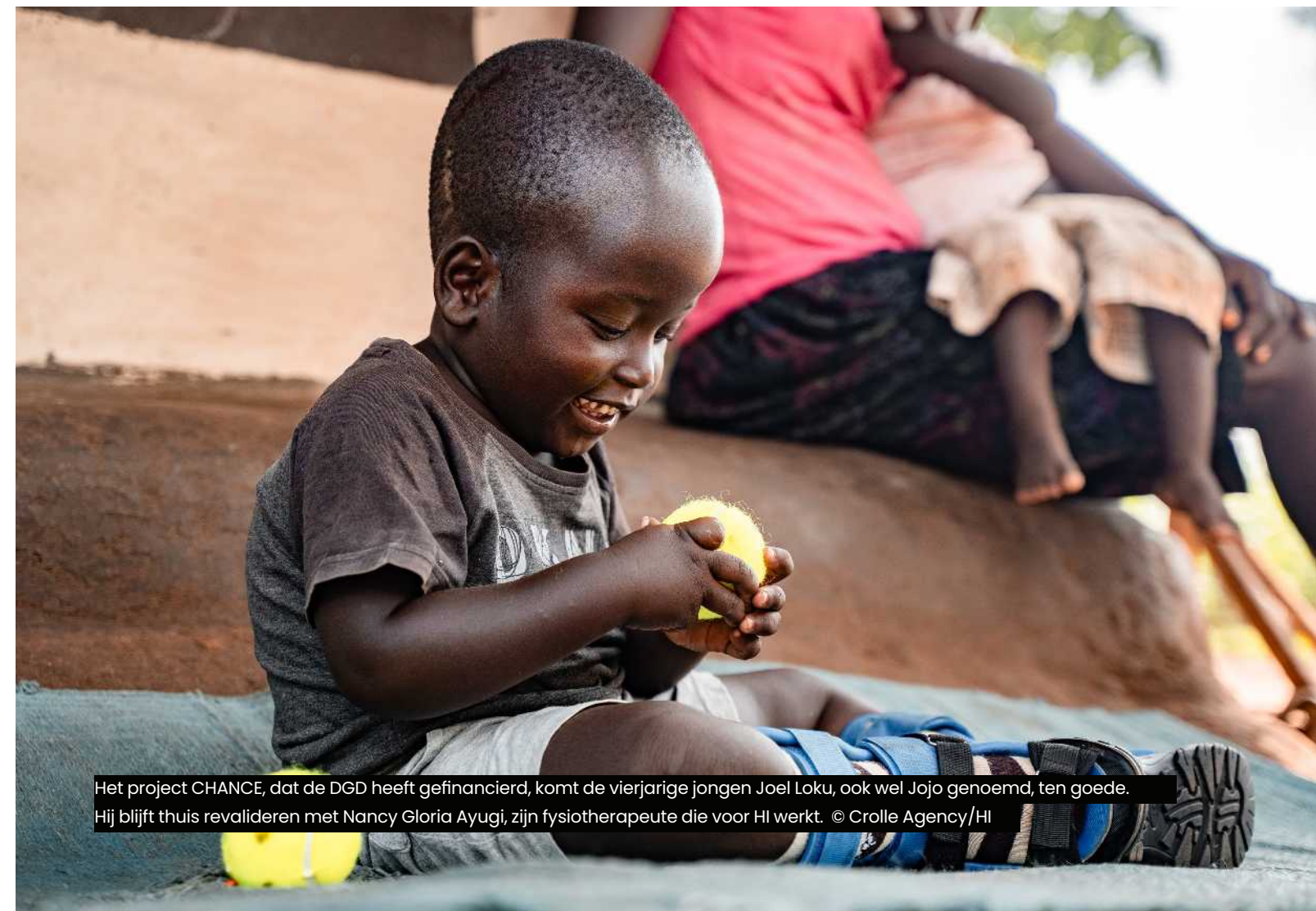
Geen onderwijs zonder gezondheid en geen zorg zonder onderwijs

In samenwerking met *Because Health* werd er naar aanleiding van het vijftienjarige bestaan van het platform Educaid in 2025 een conferentie over de verhouding tussen onderwijs en gezondheid gehouden.

Toegang tot kwaliteitsonderwijs en gezondheid gaan vooral bij kinderen en jongeren hand in hand: dergelijk onderwijs bevordert gezondere voeding en zorgt ervoor dat er meer mensen worden ingeënt. Het helpt ook kindersterfte en hiv-infecties terug te dringen. Daarnaast is onderwijs een sleutelfactor voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Het zorgt met name voor een beter beheer van menstruatiehygiëne en een sterkere preventie van gendergerelateerd geweld. Dat is meer dan ooit een cruciale uitdaging, nu die rechten worden ingeperkt.

Het programma CHANCE van Humanity & Inclusion (HI), dat de DGD in Oeganda heeft ondersteund, is een van de projecten die in de kijker werden gezet. Met dat programma moeten beperkingen en ontwikkelingsachterstand via een vroege opsporing worden voorkomen. Er worden ook geschikte oplossingen aangereikt, waaronder toegang tot rolstoelen, gebarentaal aanleren enz. Het programma zorgt er ook voor dat kinderen met een beperking een betere toegang hebben tot onderwijs. Van de 313 begeleide kinderen van nul tot zes jaar heeft 78% aanzienlijke leervorderingen gemaakt.

Om vooruitgang te boeken moeten onderwijs en gezondheid elkaar versterken: ze moeten hand in hand gaan voor het welzijn en de grondrechten van elk kind en elke jongere.

Het project CHANCE, dat de DGD heeft gefinancierd, komt de vierjarige jongen Joel Loku, ook wel Jojo genoemd, ten goede. Hij blijft thuis revalideren met Nancy Gloria Ayugi, zijn fysiotherapeute die voor HI werkt. © Crolle Agency/HI

Hoog tijd om de inperking van seksuele en reproductieve rechten een halt toe te roepen

In 2025 stonden seksuele en reproductieve rechten onder druk in een wereld waar de polarisatie steeds toeneemt, genderkwesties tot polemieken leiden en internationale verbintenissen worden beknot. De afzijdige houding van de Verenigde Staten en de opkomst van antigenderbewegingen werkten de achteruitgang in de hand en maakten het nog moeilijker om voor die rechten op te komen.

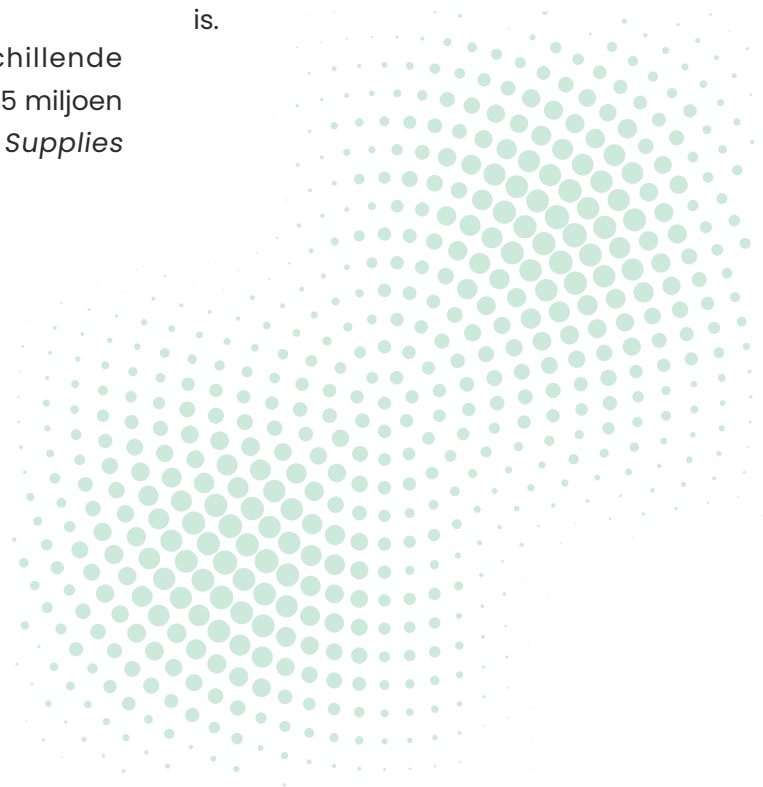
Ondanks die uitdagingen en de budgettaire beperkingen kon de Belgische samenwerking de gewone middelen van UNFPA en *UN Women* in dezelfde mate financieren. Zo konden in meer dan 150 landen essentiële verworvenheden worden beschermd en cruciale projecten worden ondersteund.

Vroeger kon er met die multilaterale aanpak belangrijke vooruitgang worden geboekt: de moedersterfte daalde in twee decennia met 40%, tienerbevallingen namen met een derde af en vrouwen gebruiken dubbel zo vaak moderne voorbehoedsmiddelen.

Dankzij de ondersteuning van verschillende partners – waaronder België – hadden 25 miljoen vrouwen via het partnerschap *UNFPA Supplies*

toegang tot reproductieve gezondheidsdiensten. Daardoor werden er bijna 10 miljoen ongeplande zwangerschappen voorkomen en meer dan 200 000 levens gered. Het thematisch fonds voor de gezondheid van moeders en pasgeborenen van UNFPA bleef daarbij een sleutelfactor. Sinds 2008 bevielen zo 30,8 miljoen vrouwen in veilige omstandigheden.

In het kader van onze gouvernementele samenwerking boekte Enabel zichtbare vorderingen door in zes landen, waaronder Burkina Faso, te blijven investeren in seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Zo installeerden we bloedbanken op zonne-energie en startten een proefproject in telegeneeskunde voor gevaarlijke zwangerschappen op. We richtten ook centra op om gendergerelateerd geweld aan te pakken en we leidden bijna 200 gemeenschapswerkers op. Die maatregelen tonen aan dat we actief voor rechten opkomen en de gezondheidssystemen versterken, zelfs in een internationale context die minder gunstig is.

STABILITEIT

Een stabiele wereld met veerkrachtige samenlevingen is voor België een essentieel mondiaal collectief goed. Conflicten, ongelijkheid en onderdrukking hebben ook gevolgen voor de veiligheid, democratische normen, en economische belangen van België en Europa. De Belgische internationale samenwerking investeert daarom doelgericht in de fundamenteën van stabiliteit. Goed bestuur en een sterke rechtsstaat creëren vertrouwen, voorspelbaarheid en betere basisdiensten, maar versterken tegelijk democratische normen die wereldwijd steeds meer onder druk staan. Respect voor mensenrechten, een open civiele ruimte en gendergelijkheid dragen bij aan inclusieve samenlevingen. Lokale economische ontwikkeling speelt eveneens een stabiliserende rol: ze creëert jobs, kansen en een sociaal vangnet; ze leidt tot betrouwbare waardenketens en opent nieuwe perspectieven voor lokale en Belgische bedrijven en consumenten. Ook migratie en stabiliteit zijn nauw met elkaar verweven. Structurele uitdagingen zoals gebrek aan goed bestuur, armoede en klimaatverandering ondermijnen stabiliteit en ontwikkeling. Daardoor kunnen mensen minder vaak migreren uit vrije en positieve keuze, en gebeurt migratie te vaak uit noodzaak.

Belgische samenwerking voor duurzame waardenketens en duurzame groei

In 2025 keurde BIO, de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden, 30 nieuwe investeringen goed, voor een totaalbedrag van 240 miljoen euro. Een van de meest sprekende projecten is de financiering van Biophyto, een onderneming uit Benin die gespecialiseerd is in biologische meststoffen en pesticiden.

Met deze lening zet BIO een traject van jarenlange Belgische ondersteuning voort.

Biophyto werd in 2011 opgericht door een lokale landbouwadviseur en werd al snel door Enabel, het Belgische agentschap voor internationale samenwerking, geïdentificeerd als een beloftevolle speler. Dankzij de intensieve steun van het agentschap kon de onderneming professionaliseren via gerichte technische assistentie en kleinschalige financieringen.

In 2021 bereikte Biophyto een mijlpaal toen Enabel de brug sloeg naar Kampani, een Belgische impactinvesteerder gericht op de 'missing middle' in de agri-sector: bedrijven die te groot zijn voor microkrediet, maar nog geen toegang hebben tot de reguliere kapitaalmarkt.

De lening van BIO markeert een beloftevolle nieuwe fase in dit groeitraject. Deze financiering biedt de nodige slagkracht voor een substantiële opschaling en regionale uitbreiding en zal de onderneming naar een volgend niveau tillen.

Het succesverhaal van Biophyto illustreert de kracht van het Belgisch ecosysteem. Door de complementaire expertise van Enabel (begeleiding), Kampani (opschaling) en BIO (grootschalige investering) te bundelen, creëert België een krachtige hefboom voor de lokale private sector. Deze integrale aanpak fungeert als motor voor inclusieve economische ontwikkeling, wat de basis legt voor welvaart en duurzame stabiliteit binnen de lokale gemeenschappen.

Wanneer innovatie en inzet van de privésector mondiale collectieve goederen ten goede komen

De bedoeling van de financiering van de DGD aan het Impact Licensing Initiative (ILI) is eenvoudig: nuttige technologieën ter beschikking stellen aan de bevolking in lage- of middeninkomenslanden. Het gaat erom met concrete en toegankelijke oplossingen klimaat, volksgezondheid en stabiliteit te verbeteren.

Hoe gaat het in zijn werk?

Ondernemingen en onderzoekscentra verlenen ILI het recht hun patenten aan te passen zodat die in lage- of middeninkomenslanden een grote sociale of milieu-impact kunnen hebben. Vervolgens kunnen plaatselijke fabrikanten dankzij ILI die technologieën tegen een lage prijs produceren. Deze aanpak voor goedkope innovatie heeft concreet geleid tot: productiesystemen voor groene waterstof, koelsystemen zonder extra energietoevoer die vaccins, medicijnen en levensmiddelen gedurende drie weken koel houden en tools waarmee medicijnen nemen voor ongeletterden gemakkelijker wordt.

Met die lokaal geproduceerde technologieën wordt de economie van partnerlanden sterker en wordt tegelijk aan essentiële behoeften tegemoetgekomen.

In ruil voor toegang tot de technologische ontwikkelingen neemt ILI duidelijke vereisten rond de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen op in de overeenkomsten. Met dat kader zijn de impactinvesteers gerust: ze weten dan dat hun investeringen echte sociale voordelen creëren. Voor uitvinders schept dat ook nieuwe commerciële opportuniteiten: ze kunnen die aangepaste technologieën vervolgens bij ons inzetten. Met dat model worden met elke euro ODA meer privéinvesteringen aangetrokken. Zo zette ILI bijvoorbeeld in 2025 Impact Licensing Studio op met 1,7 miljoen euro privékapitaal.

Datzelfde jaar heeft ILI ook:

- een Europees Horizon 2020-project uitgevoerd om de impactlicentie deel te laten uitmaken van het Onderzoek & Ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie;
- een samenwerking met de *United Nations Technology Bank for Least Developed Countries* (VN-technologiebank voor de minst ontwikkelde landen) opgezet om de technologische noden vast te stellen.

Samengevat: met impactlicenties kunnen essentiële innovaties in omloop worden gebracht en kan lokale activiteit worden gestimuleerd en de afhankelijkheid van klassieke hulp worden verminderd. Tegelijk ontstaat er zo een echte opwaartse spiraal tussen de privésector, innovatie en menselijke ontwikkeling.

COOSHA BV: groene waterstof op basis van de uitvinding Solhyd (KU Leuven). Dit werd ontwikkeld met financiële steun vanuit Vlaanderen en de schaalvergroting vond plaats met financiering vanuit de DGD. Met zonnepanelen wordt er vochtigheid uit de lucht opgevangen. Met die panelen wordt het water in groene lagedrukwaterstof omgezet: die wordt op zijn beurt in textielen zakken opgeslagen waarmee een koelkast en een fornuis energie kunnen krijgen.

Thermostatisch geregelde koeling van IKIC op basis van technologie van Colruyt die met financiering vanuit Vlaanderen werd ontwikkeld. De schaalvergroting vond plaats met financiering vanuit de DGD.

READ: boek met medicijnen en doseringsinstructies dat werd ontwikkeld met financiering vanuit de DGD.

Engagement voor democratische ruimte: van Civic Space tot Team Europe Democracy

Om de krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld tegen te gaan lanceerde België in 2021 de oproep Civic Space en in 2023 het *Civic Space Initiative*. Zo stelden we ons engagement op scherp voor democratische participatie, bescherming van fundamentele vrijheden en capaciteitsopbouw van middenveldorganisaties.

Een van de ondersteunde projecten vindt plaats in Burkina Faso door het DCAF-Geneva Centre for Security Sector Governance. Dit succesvolle project bevordert in moeilijke omstandigheden persvrijheid en digitale ruimte, bestrijdt nepnieuws op sociale media, en helpt jongeren om valse informatie te herkennen. Bovendien wordt gewerkt rond de bescherming van de rechten van vrouwen, jongeren en andere kwetsbare personen in de mediasector.

DCAF werkt hiervoor samen met 7 lokale organisaties voor een totaalbedrag van 1 000 000 EUR.

Daarnaast werkt België binnen het *Team Europe Democracy* (TED) aan het versterken van de Europese coördinatie voor onderzoek en actie ter verdediging van democratische waarden. Dankzij dit netwerk werd in 2025 het Team Europe Initiative voor het Speciaal Strafhof in de Centraal-Afrikaanse Republiek ondersteund. Het TED-rapport bleek cruciaal voor de geloofwaardigheid van dit proces en hernieuwde de motivatie van lidstaten en de EU om het Speciaal Strafhof te blijven ondersteunen in haar tweede mandaat.

Klimaat en migratie:

wat we doen in de Sahel

In de Sahel haalt de klimaatverandering levenswijzen overhoop. Droogtes, overstromingen en bodemverval tasten de landbouw aan die 30 tot 50% van het bbp van de Sahellanden uitmaakt en de broodwinning van de meeste huishoudens is. In juni 2025 waren door klimaatrampen in de Sahel al meer dan 1,7 miljoen mensen intern ontheemd. De transhumance – de seizoenstrek van kuddes – is eveneens verstoord door steeds schaarsere middelen wat tot meer spanningen leidt.

In 2024–2025 heeft België het TAAMA-project van de IOM (Internationale Organisatie voor Migratie) met vijf miljoen euro gefinancierd voor een beter inzicht in de migratiebewegingen in de Sahel en veerkrachtigere gemeenschappen in Mali. Met ons partnerschap kregen 677 jongeren opleiding in beroepen van de groene economie, konden 200 hectaren

aangetast land worden hersteld en kon een meldingssysteem worden opgezet om te anticiperen op conflicten rond de beweging van kuddes. Met dit proefproject worden dus duurzame oplossingen mogelijk om gedwongen ontheemding door klimaatverandering aan te pakken.

België heeft ook 50 miljoen euro uitgetrokken voor het project 'Climat au Sahel' (Klimaat in de Sahel). Dit wordt uitgevoerd door Enabel en moet verwoestijning en de gevolgen van de klimaatverandering bestrijden. Met een beter grondstoffenbeheer, herstelde ecosystemen en een veerkrachtigere bevolking zorgt dit project ook mee voor minder gedwongen ontheemding. Er zijn al zichtbare concrete resultaten: meer dan 26 000 hectaren grond werd al hersteld.

©IOM Mali

©IOM Mali

©IOM Mali

Bouwen aan stabiliteit

in één van de meest uitdagende crisissen ter wereld

In Palestina zet de Belgische ontwikkelings-samenwerking haar inzet voor stabiliteit om in concrete actie binnen een van de meest complexe en fragiele contexten ter wereld. Na de aanval van Hamas op Israël in oktober 2023 startte Israël een verwoestende oorlog in Gaza. Ook op de Westelijke Jordaanoever escaleert de situatie door uitbreiding van de illegale nederzettingen en toenemend geweld. De uitvoering van onze samenwerkingsprogramma's werd hierdoor ernstig bemoeilijkt en heeft een grote flexibiliteit van onze partners alsook concrete bijsturing van onze programma's gevraagd. België blijft echter vastberaden om via haar gouvernementele en niet-gouvernementele samenwerking structurele kwetsbaarheden aan te pakken en sociale stabiliteit op lange termijn te versterken. Zo dragen we bij aan de opbouw van een duurzame en inclusieve Palestijnse staat.

In het kader van het bilaterale programma zet Enabel in op de toegang tot werk om zo niet enkel de inzetbaarheid van Palestijnse jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren, maar ook ondernemerschap te ondersteunen en institutionele capaciteit binnen de arbeidsmarkt op te bouwen. In een context van hoge jeugdwerkloosheid vormt precies die lokale economische ontwikkeling gericht op jongeren een krachtige hefboom voor sociale cohesie. Ook Belgische niet-gouvernementele actoren versterken de lokale stabiliteit door het maatschappelijk middenveld te ondersteunen. Hun programma's richten zich onder meer op het respect voor internationaal recht, goed bestuur en onderwijs, maar ook op het creëren van economische kansen en het garanderen van het recht op voedsel en bestaansmiddelen op het platteland.

HUMANITAIRE HULP

Ook in 2025 blijven de wereldwijde humanitaire noden gestaag toenemen door de klimaatopwarming, geopolitieke spanningen, aanslepende conflicten en de gebrekkige naleving van het internationaal humanitair recht. Daardoor gaapt er een steeds wijdere kloof tussen de noden van de getroffen bevolking en de beschikbare middelen om die noden doeltreffend te kunnen lenigen. In het licht daarvan bevestigt België dat het wil meebouwen aan een stevige, doeltreffende en billijke humanitaire architectuur. Voor die architectuur is een flexibele en voorspelbare financiering nodig en daarbij moet men zich eerst en vooral richten op bescherming (bescherming van burgers), toegang (veilige en ongehinderde doorgang tot hulpbehoevende bevolkingsgroepen), gender (gelijkheid en bestrijding van gendergerelateerd geweld) en lokalisering (voor een nieuw evenwicht in de machtsverhoudingen). Daarnaast blijft de nexus humanitaire hulp, ontwikkeling en vrede (coördinatie tussen noodhulp, ontwikkeling en consolidering van vrede) centraal staan bij het optreden van België. Zo worden structurele en duurzame oplossingen in fragiele omstandigheden en crisissituaties bevorderd. In 2025 werd het budget voor humanitaire hulp van elke bezuiniging gespaard en bleef het 170 miljoen euro. 70% werd flexibel toegekend waarmee humanitaire organisaties de noodzakelijke flexibiliteit kregen om die noden doeltreffend te lenigen.

Een nieuwe humanitaire strategie

voor een wereld in verandering

De humanitaire sector verandert en onze aanpak dus ook. Er zijn namelijk steeds meer uitdagingen zoals aanslepende conflicten, klimaatrampen en polarisatie. België heeft dus zijn humanitaire strategie uit 2014 herzien op basis van een evaluatie uit 2022 en breed overleg dat plaatsvond in 2025 om zich aan die werkelijkheid aan te passen. Met bijna 170 miljoen euro per jaar willen we aanwezig zijn waar onze aanwezigheid het meest telt: in de moeilijkste gebieden, zij aan zij met de lokale gemeenschappen. Met de nieuwe strategie komen er ingrijpende veranderingen: de mens wordt centraal geplaatst waarbij autonomie en inspraak de belangrijkste principes zijn. De strategie legt ook een belangrijke

rol voor humanitaire diplomatie weg zodat bevolkingsgroepen toegang en bescherming kunnen blijven krijgen. Ook de nexusaanpak die humanitaire hulp, ontwikkeling en vrede linkt om de dieperliggende oorzaken van crisissen aan te pakken staat centraal. De strategie omvat ethiek, risicobeheer en meer strategische partnerschappen, steeds gebaseerd op flexibele en meerjarige financiering die is afgestemd op noodsituaties en langdurige crises.

In deze onzekere context kiezen we voor actie en solidariteit en nemen hierbij een duidelijk engagement om de mens bij elke beslissing centraal te stellen. De nieuwe strategie werd in januari 2026 gepubliceerd.

BELGIAN HUMANITARIAN STRATEGY

©Belgium MFA

Ondersteuning aan

flexibele fondsen: snelle mobilisering van humanitaire hulp na de doortocht van orkaan Melissa in de Caraïben

Eind oktober 2025 trok orkaan Melissa met grote kracht over Jamaica en het oosten van Cuba. Mede dankzij flexibele bijdragen van België konden humanitaire organisaties ter plaatse meteen levensreddende hulp bieden.

Flexibele fondsen spelen daarbij een cruciale rol. Dit zijn financieringsmechanismen die het hele jaar door worden aangevuld door verschillende donoren. Wanneer zich plots een crisis voordoet, kunnen deze fondsen meteen middelen toekennen. België is een sterke voorstander van deze aanpak en ondersteunt meerdere van dergelijke fondsen.

Zo draagt België jaarlijks 3,5 miljoen euro bij aan het Disaster Response Emergency Fund (DREF) van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen (IFRC). Daarnaast voorziet ons land 5 miljoen euro voor het Immediate Response Account (IRA) van het Wereldvoedselprogramma (WFP) en 17 miljoen euro voor het Central Emergency Response Fund (CERF) van United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA).

De impact van deze steun is concreet zichtbaar. Het DREF maakte ruim 7,5 miljoen Zwitserse frank – meer dan 8 miljoen euro – vrij voor hulp in Jamaica, Cuba en de Dominicaanse Republiek. Daardoor konden de lokale Rode Kruisverenigingen onmiddellijk in actie schieten.

Ook het IRA kwam snel in beweging: het stelde 16 miljoen dollar beschikbaar voor de Caraïbische gemeenschap en nog eens 7,55 miljoen dollar voor Cuba, de Dominicaanse Republiek en Haïti. CERF trok op zijn beurt 21,5 miljoen dollar uit om de noodhulp in deze landen te versterken.

België versterkt internationale

oproep voor Palestijnse kinderen

In september, tijdens de ministeriële week van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, organiseerde België samen met Jordanië en de Europese Unie een side-event rond de Call to Action voor Palestijnse kinderen in de Westelijke Jordaanoever en Gaza.

©Belgium MFA

België nam samen met Jordanië het voortouw in deze internationale oproep, die al sinds 2024 vraagt om een onmiddellijk staakt-het-vuren, respect voor het internationaal recht, veilige humanitaire toegang en een gecoördineerde VN-respons. Het side-event bracht belangrijke humanitaire organisaties samen, waaronder OCHA, UNICEF en Save the Children. De verhalen van kinderen uit de Westelijke Jordaanoever en Gaza stonden centraal, samen met de realiteit op het terrein en de zware impact op hun leven. De belangstelling was groot en het event wist de internationale aandacht voor de situatie van Palestijnse kinderen merkbaar te vergroten. Deelnemers werden gsensibiliseerd over de bovenstaande oproep en werden aangespoord om concrete stappen te zetten om deze kinderen te beschermen en hun levens te redden.

Minister Prévot herhaalde de duidelijke boodschap van België: het internationaal humanitair recht en de bescherming van kinderen zijn geen vrijblijvende

principes. Ons land blijft humanitaire organisaties steunen die in uiterst moeilijke omstandigheden werken, en dringt aan op strikte naleving van de vier humanitaire principes: menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid.

Vandaag hebben 79 leden zich al aangesloten, waaronder 74 VN-lidstaten en 5 organisaties; een krachtig signaal van solidariteit en engagement om Palestijnse kinderen te beschermen.

Multiactor en nexusaanpak

humanitaire hulp,

ontwikkelingssamenwerking en vrede (HDP) in Kasai

De situatie in de DRC toont overduidelijk aan waarom de HDP-aanpak belangrijk is. Actoren uit de humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vrede kunnen zo complementair werken op basis van een gezamenlijke analyse van de context en de risico's. Daarom levert België een omvangrijke bijdrage aan de implementering van die aanpak in de Democratische Republiek Congo via de Nexus Donor Group waar België sinds 2024 covoorzitter van is.

Kasai is daar een mooi voorbeeld van. Ondanks de stappen die nog moeten worden gezet, zijn de coördinatie tussen de verschillende actoren (technische en financiële partners, multilaterale agentschappen, nationale en internationale ngo's) en de sterke betrokkenheid van de provinciale overheid opmerkelijk. De regio werd al door verschillende crisissen geteisterd, meer bepaald de Kamuina Nsapu-opstand die omvangrijke humanitaire, economische en veiligheidsgevolgen had.

Zelfs in een aanhoudend fragiele situatie heeft de HDP-nexusaanpak er nu mee voor gezorgd dat de voedselzekerheid in de proefgebieden duurzaam verbetert. Deze aanpak heeft er ook voor gezorgd dat er duurzame oplossingen voor gedwongen ontheemden konden komen. De diensten van de Staat vervullen een grotere concrete rol bij het veiligstellen van de voedselbevoorrading. Dat gebeurt met productieondersteuning (inputs, zaaigoed, teeltmethodes), betere toegang tot grond en gunstigere voorwaarden om oogsten op de markt te brengen.

De regering wil dit model van uitstekende coördinatie tussen provinciale actoren in andere regio's van het land kopiëren. Als covoorzitter van de Nexus Donor Group ondersteunt België trots deze inspanningen. In dat opzicht maakt België samen met andere technische en financiële partners, nationale en internationale ngo's en regeringsinstanties ook deel uit van de *Groupe Consultatif Nexus* (GCN) (raadgevende nexusgroep). Die groep werd in 2025 opgericht door het Congolese ministerie van Planning zodat de Congolese regering een hoofdrol kan innemen bij de uitvoering van de nexusaanpak op haar grondgebied.

Voordat de nexusaanpak in de regio werd ingevoerd, bevond 49% van de bevolking zich (cijfers van 2021) in voedselonzeekerheid (aldus cijfers van de IPC). Die cijfers zijn in 2025 gedaald tot 25% wat een vermindering met de helft in drie jaar tijd betekent.

In 2021

In 2025

In sommige streken zoals Kamunia is het percentage voedselonzeekerheid tot 5% gezakt.

Met die nexusaanpak konden ook plaatselijke conflicten tussen verschillende groepen worden teruggedrongen: er werd namelijk overleg gepleegd met verschillende plaatselijke leiders met verschillende vredesovereenkomsten in die provincie als resultaat.

Volgens het OCHA is het aantal ontheemdingen in eigen land de afgelopen jaren ook sterk gedaald. Terwijl in 2017 nog 1,4 miljoen mensen gedwongen ontheemd waren, waren dat er in de regio in 2025 niet meer dan 130 000.

BELEIDSCOHERENTIE TEN GUNSTE VAN ONTWIKKELING: Adviezen van de Adviesraad Beleidscoherentie ten gunste van Ontwikkeling (ABCO)

De resultaten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking kunnen onder druk komen te staan door ander beleid – Belgisch of internationaal. Denk bijvoorbeeld aan mogelijke negatieve effecten op ontwikkelingslanden van landbouw-, handels-, klimaat- of intellectuele-eigendomsbeleid. Daarom benadrukt de Wet op Ontwikkelingssamenwerking (19 maart 2013) het belang van beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling (BCO). De wet omschrijft BCO als:

“BCO is een proces om te verzekeren dat de doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van een regering niet tegengewerkt worden door het beleid van deze regering op andere domeinen die een impact hebben op de ontwikkelingslanden, en dat deze andere beleidsdomeinen waar mogelijk de ontwikkelingsdoelstellingen steunen.”

Voor DGD is het belangrijk dat andere overheden en departementen rekening houden met de impact van hun beleid op ontwikkelingslanden – ook de meest fragiele. Omdat dit buiten de directe controlesfeer van DGD valt, is dialoog met andere federale entiteiten, de deelstaten en de EU essentieel om BCO te waarborgen.

Dit rapport illustreert elders hoe DGD bijgedragen heeft aan beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling in een aantal concrete dossiers. Zo werden via overleg en beïnvloeding de belangen van de categorie van ‘Minst Ontwikkelde Landen’ (LDC) verdedigd in aanloop naar de Financing for Development-conferentie (zie artikel over FFD4). Daarnaast werd gewerkt rond de overdracht van technologie naar het Globale Zuiden (zie artikel over het Impact Licensing Initiative) en rond de stimulering van lokale vaccinproductie (zie desbetreffend artikel). Deze voorbeelden tonen hoe DGD zich via partnerschappen en dialoog inzet om mogelijke negatieve effecten van andere beleidsdomeinen op ontwikkelingslanden te mitigeren.

In 2026 zal de Dienst Bijzondere Evaluatie (DBE) een evaluatie uitvoeren over beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling. Daarbij zal bijzondere aandacht gaan naar BCO binnen de domeinen klimaat, internationale gezondheid en stabiliteit. Vanaf volgend jaar zullen de bevindingen van deze evaluatie opgenomen worden in dit jaarverslag, waardoor een nog vollediger beeld ontstaat van hoe BCO in de praktijk wordt gerealiseerd en welke obstakels zich voordoen.

Dit hoofdstuk presenteert kort de aanbevelingen die de Adviesraad Beleidscoherentie ten gunste van Ontwikkeling (ABCO) – een onafhankelijke adviesraad samengesteld uit wetenschappers en het maatschappelijke middenveld – formuleerde in 2025 om reflecties rond beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling te voeden. De adviezen richten zich tot de verschillende federale departementen en beleidsniveaus, inclusief de FOD Buitenlandse Zaken, en worden hier weergegeven zoals door ABCO geformuleerd als advies.

De wereldtop over sociale ontwikkeling

Van 4 tot 6 november 2025 vond in Doha de Tweede Wereldtop voor Sociale Ontwikkeling (WSSD2) plaats. Deze top bood een uniek politiek momentum om de doelstelling van de Agenda 2030 – uitroeiing van armoede in al haar vormen en dimensies, met inbegrip van extreme armoede – kracht bij te zetten. In aanloop naar de top publiceerde ABCO een advies om de Belgische standpunten te versterken en beleidscoherentie voor ontwikkeling centraal te stellen.

Dat advies roept België op om een visie te promoten waarbij alle relevante beleidsdomeinen – van handel en financiën, tot landbouw, klimaat, migratie en defensie – transversaal bijdragen aan sociale ontwikkeling. België wordt aangemoedigd om de

rol van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) binnen het multilaterale systeem te verdedigen en om een herziening van nationaal beleid dat strijdig is met fundamentele arbeidsnormen te bepleiten. Daarbij pleit ABCO ook voor een geleidelijke verschuiving van minimumloon naar leefbaar loon en voor de formalisering van de informele economie zodat sociale bescherming voor iedereen wettelijk verankerd wordt.

Het advies benadrukt de noodzaak om discriminatie en uitbuiting van vrouwen en meisjes aan te pakken, bedrijven verantwoordelijk te houden voor mensenrechten in hun ketens, en sociale en ecologische duurzaamheid sterker met elkaar te verbinden.

© Belgium MFA

Vierde Conferentie

van de Verenigde Naties over de financiering van ontwikkeling (FFD4)

In aanloop naar de vierde VN-conferentie over ontwikkelingsfinanciering (FFD4), die in juli plaatsvond in Sevilla, bracht de Adviesraad Beleidscoherentie voor Ontwikkeling (ABCO) een advies uit aan de Belgische regering. Het advies focust op hoe België beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling kan versterken binnen vijf centrale pijlers van ontwikkelingsfinanciering.

Voor de eerste pijler – het mobiliseren van binnenlandse en internationale financiële middelen – pleit ABCO onder meer voor een uitbreiding van het OESO-kader rond unitaire belastingheffing op multinationale ondernemingen en een verbetering van het mechanisme van de minimumbelasting voor multinationals binnen datzelfde OESO-kader, en voor een fiscaal kaderverdrag op VN-niveau. Binnen de tweede pijler, rond financiën en de private sector, vraagt de raad om meer transparantie en ontwikkelingsimpact bij private investeringen en blended finance.

Wat internationale ontwikkelingssamenwerking betreft (derde pijler), wordt opgeroepen tot een herbevestiging van de 0,7%-doelstelling en tot een meer democratisch internationaal bestuur. Daarnaast pleit ABCO voor een multilateraal kader voor schuldherschikking om de schuldenlast van ontwikkelingslanden duurzaam aan te pakken (vierde pijler). Tot slot vraagt het advies aandacht voor een rechtvaardige en inclusieve mondiale financiële architectuur (vijfde pijler), waarin systeemfouten worden aangepakt en ontwikkelingslanden een sterkere stem krijgen.

Internationale fiscale

samenwerking binnen de Verenigde Naties

De lopende onderhandelingen over een nieuw VN-Raamverdrag inzake internationale fiscale samenwerking bieden volgens ABCO een unieke kans om het mondiale belastingstelsel rechtvaardiger te maken, vooral voor ontwikkelingslanden die historisch benadeeld zijn. ABCO roept België op om in deze onderhandelingen te pleiten voor beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling. Internationale fiscale afspraken moeten het ontwikkelingsbeleid versterken en niet ondergraven.

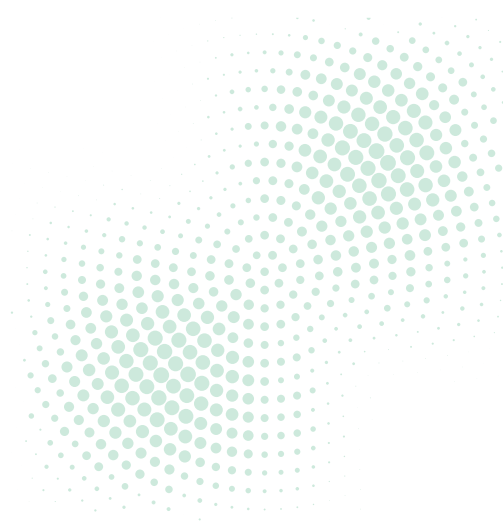
Het verdrag moet volgens ABCO bijdragen aan een eerlijke en doeltreffende belastingheffing, met bijzondere aandacht voor multinationals en grote vermogens. De Raad stelt vier groepen van prioriteiten voor: (1) een hervorming van de belasting op multinationals via unitaire taxatie van wereldwijde winsten, een eerlijke verdeling op basis van de werkelijke activiteit in elk land, een verhoogd minimumtarief van 25% en verplichte publieke rapportering per land; (2) internationale normen voor de belasting van grote vermogens; (3) een gemeenschappelijke definitie van illegale financiële stromen, de regulering ervan en versterkte informatie-uitwisseling tussen staten; en (4) een afstemming van belastingstelsels op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), ter ondersteuning van de VN-Agenda 2030 en het Klimaatakkoord van Parijs.

Transactionele aanpak

en wederzijds voordelige partnerschappen

Dit advies analyseert de implicaties van de meer transactionele benadering die België introduceert in zijn buitenlands beleid en internationale samenwerking. De Raad erkent dat deze aanpak kan bijdragen aan betere strategische coördinatie tussen ontwikkeling, diplomatie en defensie en wereldwijde publieke goederen en de Agenda 2030 kan bevorderen, maar waarschuwt voor risico's voor beleidscoherentie voor ontwikkeling wanneer officiële ontwikkelingshulp (ODA) ondergeschikt zou gemaakt worden aan de economische, veiligheids- of migratiebelangen van België. Belangrijke principes van hulpeffectiviteit riskeren ondermijnd te worden zoals eigenaarschap van de partnerlanden, afstemming op hun noden, en de focus van ODA op contexten met de grootste ontwikkelingsbehoeften.

De Raad roept daarom op om de internationale principes van hulpeffectiviteit na te leven en ODA uitsluitend te richten op wereldwijde publieke goederen en duurzame ontwikkeling; ook de geïntegreerde 3D-benadering (diplomatie, defensie, ontwikkeling) moet deel uitmaken van het bredere kader van beleidscoherentie voor ontwikkeling.

Spiegelmaatregelen

en beleidscoherentie voor duurzame voedselsystemen

Dit advies pleit ervoor om Europees beleid dat bijdraagt aan duurzame voedselsystemen via gezondheids- en milieunormen ook toe te passen op ingevoerde landbouw- en voedingsproducten. Deze zogenaamde spiegelmaatregelen koppelen de toegang tot de Europese markt aan naleving van dezelfde productienormen die binnen de EU gelden.

Het advies benadrukt dat spiegelmaatregelen een instrument zijn om de mondiale transitie naar duurzame productie- en consumptiepatronen te ondersteunen, in lijn met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Het voorziet dat de toepassing van deze maatregelen systematisch en coherent gebeurt binnen de EU-wetgeving.

De Adviesraad beveelt aan om het principe van spiegelmaatregelen in de hele Europese Unie te veralgemenen en strikt toe te passen, de legitimiteit ervan te versterken door samenhang en multilaterale samenwerking te bevorderen, de bestaande wetgeving coherenter te maken en erop toe te zien dat de invoering van deze maatregelen geen negatieve gevolgen heeft voor kwetsbare landen en producenten in internationale waardeketens. Dit omvat onder meer ex-ante effectbeoordelingen, ondersteuning van lokale actoren bij naleving van EU-voorschriften, en transparante prijsaanpassingen zodat de kosten van naleving door importeurs worden gedragen in plaats van door producenten.

Door deze maatregelen te implementeren, kunnen spiegelmaatregelen bijdragen tot eerlijke handel, de bescherming van gezondheid en milieu, de bevordering van billijke arbeidsomstandigheden, en tegelijkertijd een sociaal rechtvaardige en ecologisch verantwoorde internationale agro-industriële transitie ondersteunen.

INTEGRITEIT

Performante implementatie van het integriteitscharter door de Belgische ontwikkelingssamenwerking anno 2025

KADER

Het regelgevend kader voorziet dat de minister, in zijn jaarlijks verslag aan het parlement, een voortgangsrapport en aanbevelingen opneemt inzake de toepassing van het integriteitscharter (artikel 35,3° Wet betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking). Dit voortgangsrapport integriteit 2025 is gebaseerd op de jaarlijkse bevraging rond integriteit afgenomen bij alle actoren van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking alsook op de resultaten van de erkenningsprocedure van de NGO's en Institutionele Actoren uitgevoerd in 2025. De responsgraad van de bevraging bedroeg in 2025 100%, meteen een illustratie van het belang dat de sector aan integriteit hecht.

In 2018 stelden de verschillende actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking (NGO's, institutionele actoren, Enabel en BIO), in samenwerking met DGD en het kabinet van de toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking, een integriteitscharter op met daarin 10 engagementen rond integriteit. Op die manier wordt in de Belgische ontwikkelingssamenwerking een integriteitscultuur gestimuleerd die integriteitsschendingen zoveel mogelijk voorkomt, problemen opspoor, melders toelaat om op een toegankelijke, veilige manier naar voren te treden en slachtoffers gepast ondersteunt.

Dit integriteitscharter is sinds 1 juli 2023 wettelijk bindend⁴ en kende in 2025 een belangrijke uitwerking: tijdens de nieuwe erkenningsronde voor NGO's en institutionele actoren werden de actoren onder meer doorgelicht wat betreft hun niveau van integriteit op basis van de 10 voorwaarden van het integriteitscharter. Het resultaat was positief en toonde aan dat er anno 2025 een performante implementatie van het integriteitscharter is.⁵

Dit succesverhaal is het resultaat van jarenlange inspanning. 8 jaar geleden besloot de sector het thema integriteit structureel aan te pakken. Via engagement, ondersteund door regelgevende impulsen, tilde de sector haar inspanningen rond integriteit elk jaar naar een hoger niveau. Samenwerking en kruisbestuiving op sectorniveau, onder impuls van de erkende federaties,⁶ en een op dialoog gebaseerde samenwerking met de FOD Buitenlandse Zaken en de diverse kabinetten maakte deze verandering mogelijk.

⁴ Via het KB van 28 februari 2023 inzake integriteit

⁵ In de jaarlijkse bevraging rond integriteit gaven alle organisaties ook aan nog steeds aan de 10 punten van het integriteitscharter te voldoen.

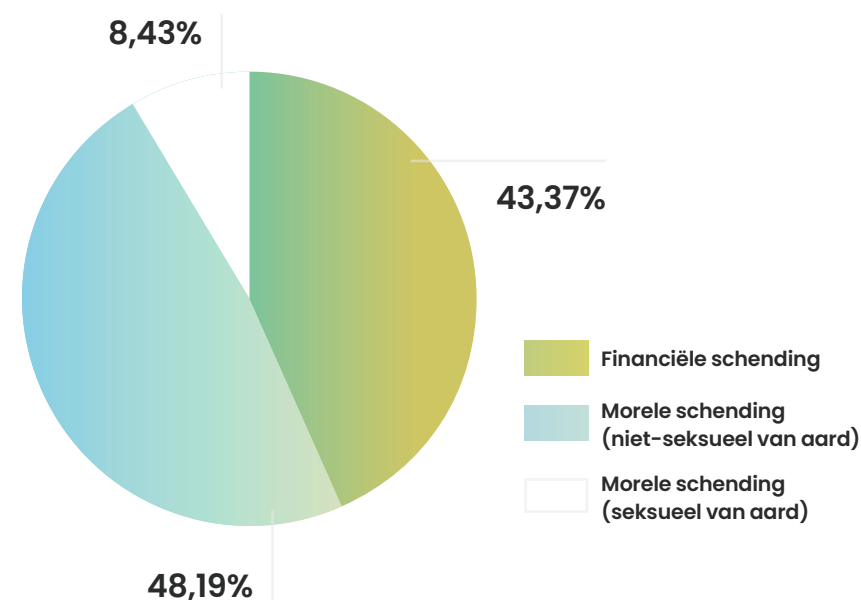
⁶ Samenwerking tussen de integriteitsverantwoordelijken van de NGO's en IA's, onder meer gefaciliteerd door de federaties via een werkgroep integriteit (uitwisselen rond gemeenschappelijke uitdagingen, delen van good practices,... om zo elkaars integriteitssystemen wederzijds te versterken), vormingen georganiseerd door de federaties om mensen met een integriteitsrol binnen de organisaties (raadgevers integriteit, klachtenmanagers...) collectief op te leiden opdat ze zich goed van hun taak kunnen kwijten, bijeenkomsten van directeurs rond specifieke integriteitsuitdagingen in bepaalde geografische gebieden,....

Meldingen in 2025

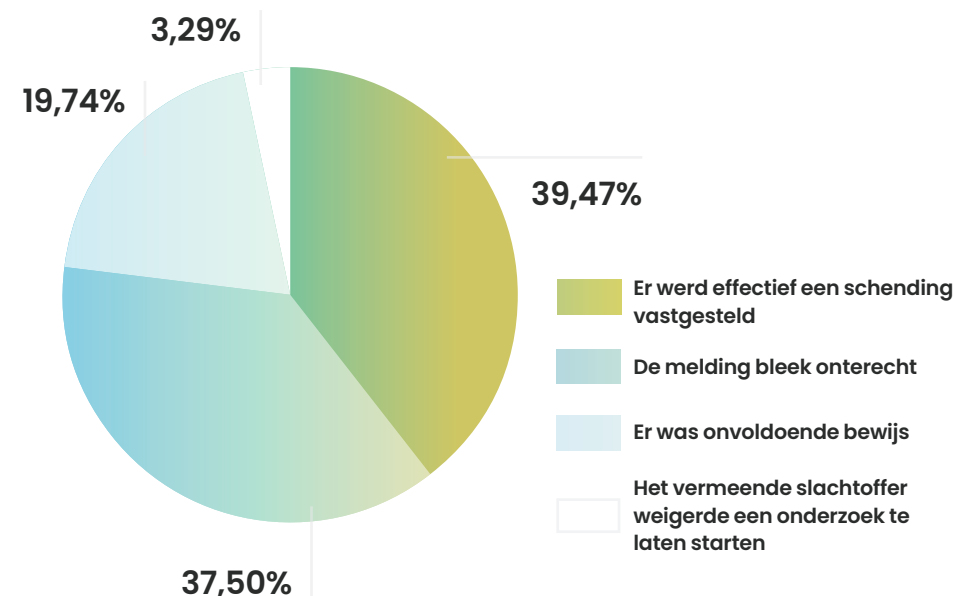
Volgens de bevraging ontvingen de actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking (Enabel, BIO, NGO's en institutionele actoren) in 2025 in totaal 220 meldingen.

Kijken we naar de aard van de ontvankelijke meldingen, dan zien we dat 43,37% van de meldingen financiële integriteit betreft en 56,62% morele integriteit (waaronder 8,43% van seksuele aard).

Deze meldingen tonen aan dat melders en/of (potentiële) slachtoffers van integriteitsschendingen hun weg vinden naar de meldpunten en vertrouwen op een correcte behandeling van hun melding. De sector zette de afgelopen jaren veel in op toegankelijke en solide meldpunten, wat nu zichtbaar wordt in de cijfers.

Niet elke melding inzake een integriteitsschending leidt uiteraard tot de vaststelling dat er een integriteitsschending plaatsvond: een aandeel van de meldingen zal onontvankelijk of, na onderzoek, ongegrond blijken. Concreet werden in 2025 26,01% van alle meldingen onontvankelijk verklaard. De meest voorkomende reden van onontvankelijkheid is dat de melding helemaal geen (potentiële) integriteitsschending betreft. Bij 39,47% van de ontvankelijke meldingen werd na onderzoek effectief een integriteitsschending vastgesteld. Bij 37,50% van de ontvankelijke meldingen bleek de melding na onderzoek onterecht, in 19,74% van de gevallen was er onvoldoende bewijs.

Na het ontvangen van een melding, gedurende het volledige onderzoek en ook na het aflopen van het onderzoek zal de organisatie steeds bekijken welke maatregelen het kan nemen om de melder en het (potentiële) slachtoffer te ondersteunen en te beschermen. Uit de bevraging blijkt dat de actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking hier zeer actief op inzetten:

toegang tot psychologische en psychosociale begeleiding, beschermingsmaatregelen tegen represailles, schorsing van de (potentiële) dader, goede informatiedeling, ... In zulke processen wordt uiteraard ook bekeken hoe de dader wordt gesanctioneerd; dit varieert afhankelijk van het geval van verandering in de arbeidssituatie (ontslag, verandering plaats tewerkstelling, schorsing, ...), oplegging van een morele veroordeling (een verwittiging, blaam, schriftelijke vermaning, ...) tot doorverwijzing naar de bevoegde autoriteiten (vb. ingeval een strafrechtelijke daad). Tot slot zal de organisatie steeds bekijken hoe het kan leren uit de integriteitsschending en hoe het haar integriteitssystemen kan versterken om een dergelijke integriteitsschending in de toekomst, indien mogelijk, te voorkomen.

Centraal Meldpunt

Het Centraal meldpunt, opgericht bij koninklijk besluit van 28 februari 2023 en nader vastgelegd in een omzendbrief, werd binnen de DGD opgezet als mechanisme voor meldingen van misbruik in de Belgische ontwikkelingssamenwerking wanneer de eerstelijnscontactpunten voorzien door de actoren van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking niet of onvoldoende optreden. Meldingen kunnen worden ingediend via het onlineformulier op <https://integritycomplaint.be>⁷. Een communicatie werd opgezet met als doel de rol van het meldpunt te verduidelijken binnen het bredere integriteitskader van de Belgische ontwikkelingssamenwerking. Een rechtstreekse link naar het portaal van het Centraal Meldpunt werd toegevoegd op de websites van de Belgische posten, met het oog op een grotere zichtbaarheid en toegankelijkheid.

In 2024 leidde deze verhoogde communicatie tot 21 meldingen. Het bleek echter dat geen enkele van de meldingen betrekking had op misbruik binnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking. In 2025 werden 32 meldingen ontvangen, die evenmin inhoudelijk ontvankelijk bleken. Waar mogelijk werden de melders doorverwezen naar bevoegde diensten in binnen- en buitenland.

Een verdere verduidelijking van het mandaat van het meldpunt op de webpagina werd doorgevoerd, waardoor eind 2025 het aantal niet ontvankelijke meldingen afnam. Op basis van deze ervaringen zal in 2026 een bijkomende communicatie worden opgezet om de rol en de bevoegdheden van het Centraal Meldpunt verder te verduidelijken.

⁷ Alternatieve link: <https://diplomatie.belgium.be/en/integrity>

2025
IN CIJFERS

Top 20 ontvangende landen van de officiële ontwikkelingshulp
van de DGD in 2025 (miljoen euro)

LAND	2025 DGD
DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO	104.49
BURKINA FASO	28.02
OEGANDA	27.80
BURUNDI	27.18
NIGER	26.29
PALESTINA	24.71
SENEGAL	20.06
OEKRAÏNE	18.16
BENIN	17.82
MALI	14.59
TANZANIA	10.73
GUINEE	10.71
MAROKKO	10.65
MOZAMBIQUE	6.95
PERU	4.07
ECUADOR	3.92
RWANDA	3.62
CAMBODJA	3.48
BOLIVIA	3.43
FILIPIJNEN	3.06

DGD – Directie algemeen Development – in miljoen euro

Gouvernementele samenwerking	2023	2024	2025
Enabel	199,97	207,78	212,02
Maatschappijopbouw en goed bestuur	26,85	8,58	7,20
Beheerskosten Enabel	24,40	23,05	25,57
Leningen van staat tot staat	6,69	8,01	5,57
Subtotaal Gouvernementele samenwerking	257,91	247,41	250,35
Niet-gouvernementele samenwerking (programmafinanciering)			
Federaties	3,05	3,26	3,27
NGO	148,50	151,23	146,10
Institutionele actoren	103,06	105,93	103,13
Wetenschappelijke instellingen	4,26	1,59	5,69
Andere niet-gouvernementeel	3,05	2,94	2,02
Subtotaal Niet-gouvernementele samenwerking	261,91	264,95	260,21
Multilaterale samenwerking			
Verplichte multilaterale bijdragen	13,17	11,98	11,66
Vrijwillige multilaterale bijdragen	107,33	124,62	74,74
Europees ontwikkelingsfonds en Bank	66,57	48,43	26,04
Wereldbankgroep	126,19	285,86	114,58
Regionale ontwikkelingsbanken	54,11	73,36	35,62
Multilaterale Schuldkwijtschelding	33,72	32,33	28,00
Subtotaal multilaterale samenwerking	401,08	576,58	290,63

Ondernemerschap, Wetenschap en Technologie (vanaf 2017)	2023	2024	2025
Wetenschap, technologie en innovatie: Belg. actoren	0,14	1,20	
Wetenschap, technologie en innovatie: intern. actoren	4,00	4,00	4,00
Lokaal ondernemerschap, eerlijke handel, BIO	35,81	52,03	35,93
Internationale kenniscentra	1,09	1,05	0,75
Humanitaire programma's	217,99	187,90	170,00
Klimaatbeleid	101,51	100,82	102,18
Sensibilisering in België (excl. NGO's)	2,47	2,81	1,99
Administratie, evaluatie, andere	1,99	2,18	1,92
Totaal DGD	1.285,90	1.440,92	1.117,97

COLOFON

Coördinatie en redactie

DGD – Directie-generaal
Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire
Hulp

Ontwerp en productie

AdGrafics Design Studio

Verantwoordelijke uitgever

Theodora Gentzis
Voorzitster van het directiecomité
Karmelietenstraat 15
B-1000 Brussel

Wettelijk depot

D/2026/0218/007

Mei 2026

DGD – DIRECTIE-GENERAAL ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EN HUMANITAIRE HULP

Karmelietenstraat 15 B
1000 Brussel

E-mail: info.DGD@diplobel.fed.be

[https://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/
Ontwikkelingssamenwerking](https://diplomatie.belgium.be/nl/Beleid/Ontwikkelingssamenwerking)

<https://openaid.be/nl>

KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst
**Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

Belgium

partner in development